Ушбу сонда:
2 Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик — БИР ХАТ ТАҚДИРИ
3 ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНА
4 XIX ҚИШКИ ОЛИМПИЯ ЎЙИНЛАРИ КУНДАЛИГИ

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 19 феврал, сешанба № 30 (1247)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қ А Р О Р И

ҚУРБОН ҲАЙИТНИ НИШОНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Диний байрам — Қурбон ҳайитни дам олиш куни деб эълон қилиш ҳақида» 1991 йил 20 июндаги 221-сон Фармони ижроси юзасидан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 2002 йилда Қурбон ҳайитининг биринчи куни 22 февралга тўғри келиши ҳақида Ўзбекистон мусулмонлари идораси мурожаатини эътиборга олиб, 2002 йил 22 феврал куни дам олиш куни деб белгилансин ва мамлакатимизда байрам сифатида кенг нишонлансин.

2. Мутасадди идора ва жамоат ташкилотлари Қурбон ҳайити байрамини жойларда муносиб тарзда ўтиши учун тегишли тадбирларни амалга оширсинлар.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2002 йил 15 феврал

ИҚТИСОДИЁТНИ ЭРКИНЛАШТИРИШ, РЕСУРСЛАРДАН ТЕЖАМКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНИШ - БОШ ЙЎЛИМИЗ

ДАРОМАДИМИЗ ВА ФАРОВОНЛИГИМИЗ

ердан самарали фойдалана олишимизга кўп жиҳатдан боғлиқ

2001 йил якунларига кўра республика бўйича 120 минг 500 гектар ерда пахта ҳосилдорлиги ўртача 10 центнердан, 104 минг 500 гектар ерда эса 15 центнердан ошмади.

Давлатимиз раҳбарининг Вазирлар Маҳкамасининг 14 февралдаги мажлисида сўзлаган нутқида қайд этилган юқоридаги рақамлар ҳар бир фуқарони чуқур ўйлашга, мушоҳада юритишга ундайди. Тўғри, мустақиллик йилларида қишлоқ хўжалиги, хусусан, пахтачиликни ривожлантиришда тилга олса арзигулик ютуқларга эришилди. Бироқ, ўтган йил таҳлили шуни кўрсатдики, баъзи ерларда бебаҳо бойлигимиздан хўжасизларча фойдаланиш, ер ҳақидаги қонунчиликни қўпол равишда бузиш ҳолатлари ҳамон давом этмоқда.

Асл деҳқон, миришкор ҳар қарич ерни эъзозлайди. Унга қалб қўрини бахшида этади. Серқуёш диёримизда бундай фидойи, омилкор замин заргарлари кўплаб топилади. Усмон Юсупов туманидаги Рўзмат Ғойипов номли фермерлар уюшмаси аъзоси, суяги деҳқончиликда қотган, мўл, арзон ва сифатли ҳосил етиштиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратган Итолмас Эшонқулов шогирдлари билан кам ҳосилли ерни маҳаллий ўғитга тўйинтирди, ҳашар йўли билан нури ташиб келтирди. Ҳар бир агротехник тадбирни вақтида обитобида бажарди. Сувдан тежаб-тергаб фойдаланди. Натижада ўтган йили гектаридан 60 центнердан пахта, 50 центнердан ғалла етиштиришга эришди. Ҳалол тер тўкиб ишлаган миришкорлар мўмай даромад олдилар.

Ёки Оққўрғон туманидаги Навоий номли жамоа хўжалиги ҳудудида фаолият юритаётган «Покиза-М» фермер хўжалигини олайлик. Унинг раҳбари Абдумалик Каримовга ажратилган ердан авваллари 15 центнердан ҳам ҳосил олишолмаганди. Моҳир ташкилотчи, тажрибали мутахассис ернинг захини қочириш, илғор усулларни амалиётга жорий этиш, техникадан унумли фойдаланиш ҳисобига ишда туб бурилишга эришди. Барчани лол қолдириб, бултур ғалла ҳосилдорлигини 55 центнерга, пахта ҳосилдорлигини эса 35 центнерга етказди.

Бахтга қарши ҳамма ҳам шундай ишлаётгани йўқ. Мен фермерман, деб кўкракка уриб, ернинг умрини зое ўтказаётганлар афсуски оз эмас. Яқинда Мирзаобод тумани ҳокимлиги томонидан тузилган махсус комиссия фермерлар фаолиятини ўрганиб чиқиб, «Зафар», «Дўстлик», «Жавоҳир», «Бахтиёр» каби тадбиркорлардан ер майдонларини тегишли тартибда қайтариб олиб, бошқа фермер хўжаликларига танлов асосида берди. Гап шундаки, юқорида қайд этилган хусусий хўжалик аъзолари ўз имкониятларини ортиқча баҳолаб, тадбиркорлар сафига қўшилишган. Бироқ, ҳолва деган билан оғиз чучимайди. Белгиланган майдонлардан яхши ҳосил олиш учун ерга меҳрини бериш, унинг унумдорлигини ошириш, лозим бўлганида, қатъиятлик, ташаббускорлик кўрсатиш талаб этилади. Ер билан тиллашишни билмагач, юқори ҳосил, мўмай даромад ҳақида қандай гап бўлиши мумкин.

Вазирлар Маҳкамаси мажлисида таъкидлаганидек, ўтган йили республика бўйича тахминан 250 минг гектар суғориладиган ерда пахтачилик соҳасида қилинган деҳқончилик ҳеч қандай самара бермаган. Тааҗжубки, бундай ерларнинг тахминан 90 минг гектари Сирдарё вилояти ҳисобига тўғри келади. Ташвишли ҳол сабабларидан бири ҳамон фермерлар йўлига кимлардир тўғаноқ бўлаётганидир. Шу ўринда бир мисол. Гулистон туманидаги «Самарқанд» фермер хўжалиги ерларига ширкат хўжалиги раҳбари кўз олайтирган. Тадбиркор не ҳасратда экин парваришлаб, маъмурчилик ишига муносиб ҳисса қўшаман, деб турган бир пайтда муайян майдонлар кимлардир шоли етиштириш учун ажратилди. Бора-бора туман ҳокимининг қарори билан мулкдорлар фаолияти тўхтатилди.

Раҳбарлар алмашди ҳамки, фермерга муносабат ўзгармади. Охир-оқибат «Самарқанд» фермер хўжалиги аъзолари туман прокуратурасига мурожаат қилишга мажбур бўлишди. Масала атрофлича ўрганиб чиқилгач, ушбу фермер хўжалигини ёпиш тўғрисидаги туман ҳокимининг қарорини бекор қилиш ҳақида протест киритилди...

Газетамизда Сирдарё вилоятида баъзи майдонларга қонунга хилоф равишда ерёнғоқ, полиз ва бошқа экинлар экилаётганлиги хусусида қатор танқидий мақолалар эълон қилинганди. Тааҗжубки, айрим хўжаликларнинг раҳбару мутахассислари шахсий манфаатларини, аниқроғи, ўз ҳамёнларини ўйлаб, номақбул ишларни давом эттиришган, сабоқлардан тўғри хулоса чиқаришмаган. Ўтган йили Сирдарёда 560 гектар ерга пахта ўрнига полиз ва бошқа экинлар экилгани, статистик ҳисобот бузиб кўрсатилгани ҳамда 80 гектар майдон ўзлаштирилди, деб сохта ҳужжатлар расмийлаштирилгани ғоятда ачинарли ҳолдир. Қолоқликнинг сабаблари кўп. Улардан бири ҳал қилувчи бўғинларда ўзаро талабчанлик муҳити мустаҳкам қарор топмаганидир. «Мендан кетгунча, эгасига етгунча», «Сен менга тегма, мен сенга...» қабилида иш юритиш ҳамон давом этмоқда. Лоқайдлик, ўзибўларчилик эса ҳамиша қимматга тушади. Суғориладиган экинзорлар қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб кетаётганлиги, катта майдонлар турли баҳоналар остида экилмай қолаётгани, ердан ўзбошимчалик билан фойдаланиш ҳолатлари билан асло келишиб бўлмайди.

Бизни боқадиган она заминимизнинг ҳар қаричини эъзозлаш, унинг унумдор бўлишини таъминлаш шарафли бурчимиздир. Зеро, мамлакатимиз аҳолиси асосий қисмининг даромади ва фаровонлиги ердан қай даражада фойдалана олишимизга кўп жиҳатдан боғлиқдир.

«Зангори олов» ҳаётимизнинг ажралмас қисмига айланиб қолди. Биргина Наманган вилоятини олайлик. Бугунги кунда вилоятда турмуш маданиятини оширишнинг ва турмуш кечиришни енгиллаштиришнинг ушбу қулай воситаси кириб бормаган хонадон кам. Мамлакатимиз истиқлолидан сўнг ҳозиргача «зангори олов» шоҳобчалари узунлиги деярли 2,5 баробарга ортди. Ўтган йилнинг ўзидаёқ Янгиқўрғон, Косонсой, Чуст ва Поп туманларининг қатор тоғли ҳудудларидаги қишлоқларгача табиий газ тармоқлари етиб борди.

ТАБИИЙ ГАЗ ҚАДРИГА ЕТАЙЛИК

Вазирлар Маҳкамасининг 14 феврал куни бўлиб ўтган мажлисида вилоят газлаштириш идоралари шаънига танқидий фикрлар билдирилганлиги бежиз эмас. Кейинги икки йил ичида кеч кузда ва қиш ойларида газ босимининг кескин пасайиб кетаётганлиги боис шикоятлар кўпайди. Бу ўринда, аввало, қиш ойларига келиб, «Ўзтрансгаз» акциянерлик бирлашмасининг шартномада кўзда тутилган газ етказиб бериш миқдорини 50-60 фоизга тушириб қўяётганлиги, қолаверса, бебаҳо ёнилғидан фойдаланишдаги қатор нуқсонлар ҳам шунга сабаб бўлди.

Чунончи, маъмурий ва бошқа тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда ўтказилган текширишлар даврида айрим жойларда табиатнинг бу бебаҳо неъматидан ўзбилармонлик билан фойдаланиш ҳоллари кўзга ташланди. Наманган туманининг шаҳар яқинидаги айрим қишлоқларида ўзбошимчалик билан табиий газ тармоқларини иссиқхоналарга улаб олиш, Тўрақўрғон, Норин туманларида ва Наманган шаҳрида носоз иситгичлардан фойдаланиш, ясама газ тортиш насосларини ўрнатиб олиш каби салбий ҳолатлар аниқланди. Табиийки, газдан фойдаланиш қоидаларини бузганларга нисбатан тегишли жазо чоралари белгиланди.

Юқоридаги сингари нохуш ҳолатлар келиб чиқишининг боиси нимада?

Бунинг сабаби, Вазирлар Маҳкамаси мажлисида таъкидланганидек, уй-жой фондларини газ ўлчагичлар билан лозим равишда таъминлашга етарли эътибор берилмаётганлигидадир. Ҳозиргача газлаштирилган хонадонларнинг атиги 14700 тасигагина газ ҳисоблагичлари ўрнатилган. Юртбошимиз мазкур мажлисда сўзлаган нутқларида «Уй-жой фондини ўлчагичлар билан таъминлаш иши ҳам қониқарсиз аҳволда. Текширишлар шуни кўрсатдики... Наманган вилоятида 5,6 фоизи ана шундай ускуналар билан таъминланган, холос» дея танқид қилиб ўтдилар.

— Биз танқиддан тегишли хулоса чиқариб, ўз ишимизда кескин бурилиш ясаш чорасини кўрмоқдамиз, - деди «Наманганагаз» бирлашмаси бошлиғи, Олий Мажлис депутати Зоҳиджон Тожибоев. - Энг аввало, газ ҳисоблагични ҳар бир хонадонга етиб бориши чорасини кўрмоқдамиз. Мана, иккинчи йилдирки, вилоятимизда Россиянинг Владимир шаҳридаги бош корхона билан ҳамкорликда «Нам-Точ» қўшма саноат шоҳобчаси фаолият кўрсатмоқда ва бу борадаги муаммо ҳал этилиш арафасида. Шу йилнинг ўзида 30 минг хонадонга ана шундай ускуна етказиб берилади. Бунинг учун 1 миллиард 50 миллион сўм маблағ талаб этилади. Биз вилоят ҳокимлиги билан хонадон эгаларига иш жойларидан имтиёзли кредит берилишини таъминлаш чорасини кўрмоқдамиз. Ҳисоблагични ўрнатиш учун бирлашма қошида махсус бригада ташкил этилган. Янги газлаштирилган хонадонларга бир йўла ҳисоблагич ўрнатиб кетишни жорий этдик. Бинобарин, Учқўрғон туманининг Қайкиобод қишлоғида шундай қилинди. Янгиқўрғон туманининг Нанай, Мамай, Косонсой туманининг Испарон қишлоқларида ҳам 100 фоиз ҳисоблагичлар ўрнатилди.

Наманган шаҳрининг шарқий ҳудудида 2-ГТС (Газ таъминлаш станцияси) қуриляпти. У йилнинг III чорагидан ишга тушади. Бунинг натижасида шаҳарда ва Наманган ҳамда Уйчи туманларида газ етказиб бериш меъёрлашади.

О.ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам, Президент жаноблари,

«Президент кубоги» турнири АТРнинг 2001 йилги «Олий сифат учун» мукофотига сазовор бўлгани муносабати билан АТР номидан табриклайман. Бу мукофот мазкур турнир доим олий даражада ўтаётганлигининг тасдиғи ва ташкилотчилар саъй-ҳаракатларига берилган юксак баҳодир. Ўзбекистонда профессионал теннисни қўллаб-қувватлаётганингизни юксак даражада қадрлаймиз. Зеро, Сизнинг шу ғамхўрлигингиз туфайли «Президент кубоги» мусобақалари АТР доирасидаги беллашувларнинг муҳим бир бўлагига айланди.

«Президент кубоги» бутун дунёда АТР мусобақалари учун ажойиб андоза бўлиб хизмат қилаверади. Бундан Марат Сафин ўзининг чемпионлик унвонини мардонавор сақлаб қолган ўтган йилги беллашувлар ҳам истисно эмас.

2000 йилда ўтган «Президент кубоги» мусобақаларидан ажойиб таассуротлар билан қайтган эдим, энди келгусида яна юртингизда меҳмон бўладиган дамларимни интизорлик билан кутмоқдаман.

Эзгу тилаклар билан,

Марк Д. МАЙЛС, Профессионал теннисчилар уюшмаси (АТР) Бош ижрочи директори

ТОЗА СУВНИ ИСРОФ ҚИЛИШ ГУНОҲИ АЗИМ

Инсон умр бўйи табиат оғушида яшайди. Зеро, у ўзининг меҳнату заҳматлари, қувончу ташвишларини табиатдан ташқарида тасаввур қилолмайди. Шу боис ҳам у ўзи яшаётган ҳудудни гулзору, боғзорларга буркаш ва биринчи навбатда сувга сероб қилиш иштиёқи билан ёнади.

Айниқса, она-диёримиз пойтахти — Тошкент зилол сувлари, шарқираб оқадиган ариқлари, сойлари, анҳорлари билан машҳурдир. Ота-боболаримиз илгари мазкур сойлардан тоза ичимлик сув манбаи сифатида фойдаланишган.

Афсуски, баъзилар табиат олдидаги гуноҳларимизни ҳаспўшлашга уринадилар. Ҳатто, оқава, чиқиндиларни сувга ағдаришгача бориб етадилар. Далилларга мурожаат этайлик: Акмал Икромов тумани «Пахтакор» маҳалласига қарашли «Қизил токзор» кўчасининг 33, 35, 37-уйларида яшовчилар оқава, турли чиқиндиларни тап тортмай Бўзсув каналига оқизишдан виждонлари қийналмаяпти. Мазкур туманнинг «Қашқарий» 1-тор кўчаси, 6-уй ва шу манзилнинг 4-тор кўчаси, 3-уйда истиқомат қилувчилар эса сувга ҳожатхона қувурларини тўғрилаб қўйишган. Бундай мисолларни яна давом эттириш мумкин.

Тоза ичимлик суви хусусида ҳам ташвишланмасдан гапириб бўлмайди. Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида ушбу долзарб масалага алоҳида урғу берилгани бежиз эмас. Дарҳақиқат, пойтахтимизнинг айрим ҳудудларида ичимлик сувини исроф қилиш, ундан хўжасизларча фойдаланиш ҳолатларига дуч келганингдан, тааҗжубланасан, киши. Хусусан, Акмал Икромов тумани Раҳимбобоева кўчаси «Ўзавтотранс-гранит» корхонаси жойлашган ҳудуднинг рўпарасида 300 диаметрли қувурдан тоза ичимлик суви ариққа шарқираб оқиб ётибди. Бу исрофгарчилик бир неча ойдан бери давом этишига қарамасдан, уни бартараф қилишни ўйлаб кўрадиган мард топилмаётгани ажабланарлидир.

Ёки Юнусобод тумани Дарвозакент кўчасидаги 15,17-уйлар қаршисида катта диаметрли қувур тешилиб, асфалтнинг икки жойидан сув сизиб оқаётганига нима дейсиз? Ушбу хонадонлар эгалари шаҳар мироблари мурожаат этиб чарчаганликларидан сув йўналишини «Дарвозакент» ариғига буриб юборишга мажбур бўлишган.

Юқоридаги манзарани Шайхонтоҳур тумани «Самарқанд дарвоза» кўчаси билан «Уч лола» кўчаси кесишган жойда ҳам учратиш мумкин. Бу ерда қувурларнинг олтита жойидан сув фаввора бўлиб отилиб ётибди. «Самарқанд дарвоза» маҳалла қўмитаси раиси Абдувосиқ Миррасуловнинг таъкидлашича, бундан икки йил аввал туман сув хўжалигидан вакиллар келиб, «Мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида иш тутишган. Сал ўтгач қувурнинг таъмирланган жойи яна тешилган. Ўтган йилдан буён тоза ичимлик сувининг исроф бўлаётгани наҳотки, мутасадди ташкилот раҳбарларини ташвишга солмаса?! Ваҳоланки, мазкур ва қўшни кўчаларда ёз ойларида сув бўлмаслигини ҳисобга олсак, бундай масъулиятсизлик бориб турган гуноҳи азим эканлигини изоҳлаш ортиқча.

Баъзи хонадонлардаги аҳволни кўриб, фиғонинг ошади. Шахсий участкаларнинг кўпчилигида қишли-қировли пайтда жўмрак музлаб қолмасин деган мақсадда сув оқизиб қўйилади. Энди ўзингиз ўйланг, бунда қанчадан-қанча сув исроф қилинмоқда. Ахир, жўмрак мато билан ўраб қўйилса, олам гулистон-ку!

Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида қайд этилганидек, тоза ичимлик суви исрофгарчилигининг олдини олишда обиҳаёт сарфланишини ҳисобга олувчи мослама-ўлчагичларни ўрнатиш муҳим аҳамиятга эга. Буни амалга оширишни энди пайсалга солиб бўлмайди.

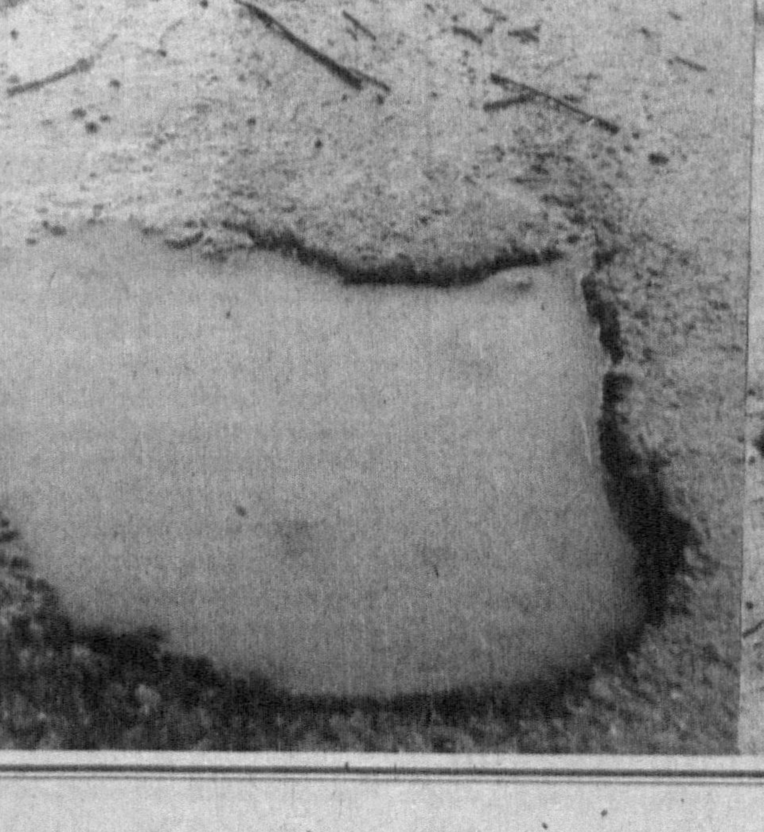

Абдунаби МАННОПОВ, «Ишонч» мухбири.
И.ҲАСАНОВ олган суратлар.

Ижтимоий ҳимоя

Меҳнаткашлар ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоялаш асосан жамоа шартномалари замирида ётади.

ХОДИМЛАРНИ ЎҚИТИШ, ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ

Айни пайтда Тошкент вилоятида фаолият кўрсатаётган бошланғич касаба уюшма ташкилотларидан 4508 тасида бу муҳим ҳужжат қабул қилинган бўлиб, улар асосида 500 мингдан зиёд меҳнаткашнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатлари ҳимоя қилинмоқда. Тармоқ касаба уюшма қўмиталари томонидан 29 та вилоят, 67 та туман ҳамда шаҳар миқёсида тузилган тармоқ битимларининг бандлари бажарилмоқда.

Шу ўринда илгариги жамоа шартномалари билан ҳозиргилари ўртасида қандай фарқ бор деган савол туғилиши табиий. Ҳозирги ҳужжатлардаги бандлар аниқ мақсадга қаратилмоқда. Уларда меҳнатга ҳақ тўлаш, меҳнат шароитларини яхшилаш юзасидан ижтимоий имтиёзлар, меҳнаткашлар ҳамда уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш, тегишли вақтда товон пули тўлаш ҳамда бошқа масалалар атрофлича қамраб олинган. «Ўзбеккимёмаш», «Трансформатор», Янгийўл ёғ-мой ҳиссадорлик жамиятлари ҳамда Олмалиқдаги «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмасида бу борада амалга оширилаётган ишлар, айниқса, диққатга сазовордир.

Таъкидлаш лозимки, вилоятдаги корхона, ташкилот ҳамда муассаса маъмуриятлари билан ҳамкорликни кучайтириш бу борадаги ишларни яхшилашнинг асосий омилларидан бири бўлмоқда. Масалан, ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноати, қурилиш ва қурилиш материаллари саноати, автомобил транспорти, агросаноат мажмуи ҳамда металлургия ва машинасозлик тармоқларида фарзандлари 2 ёшдан 3 ёшгача бўлган 1397 нафар аёлга тўланадиган нафақа миқдори 36 миллион сўмни ташкил этди. «Оҳангароншифер», «Оҳангаронцемент», «Чирчиқ қурилиш материаллари ва конструкциялари» ҳиссадорлик жамиятлари ҳамда бошқа бир қатор корхоналарда кўп болали аёлларнинг ойлик маошлари сақланган ҳолда иш вақтлари бир соатга қисқартирилди. «Трансформатор» ҳиссадорлик жамиятида беморларнинг даволанишлари учун дори-дармонга кетадиган сарф-харажатларнинг 50 фоизини маъмурият ўз зиммасига олган.

Бандлик масаласи ҳам вилоят касаба уюшмаларининг доимий диққат марказида. Бу борада меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Бош бошқармаси билан амалга ошириладиган тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, қўшма қарор қабул қилинди. Шу асосда «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги Қонунга биноан 2001-2005 йилларда ҳудудий иш ўринларини барпо этиш дастури яратилди. Унга кўра вилоятнинг барча туман ҳамда шаҳарларида бўш иш ўринлари ярмаркалари ўтказилмоқда.

Вилоятда ўтган йили қабул қилинган Бандлик дастурига биноан янги иш ўринлари яратиш ҳамда қишлоқдаги ёшларни иш билан таъминлаш борасида яхши натижаларга эришилмоқда. Дастурга асосан йил давомида 33633 та иш ўринлари барпо этиш мўлжалланганди. Амалда эса бу рақам 34887 тани ташкил этди. Натижада иш топишда қийналаётган 11803 нафар киши ишга жойлаштирилди. Аҳамиятли томони шундаки, яратилган иш жойларининг 20065 таси қишлоқлардадир.

Бандлик жамғармасидан аҳолига ижтимоий ёрдам тариқасида уларни ўқитиш ва қайта тайёрлашга 13 миллион, ишсизлик нафақаси учун 20,7 миллион сўм сарфланди.

Яна бир муҳим масала вилоят касаба уюшма ташкилотлари томонидан санацияга тушган, қайта ташкил этилаётган ҳамда банкрот деб эълон қилинган корхона, ташкилотлар ишчи-хизматчиларининг қонунчиликда белгилаб қўйилган ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоялашдир. Шунингдек, фуқароларнинг айрим ижтимоий ҳимояга муҳтож тоифалари учун қўшимча имтиёзлар ҳам берилмоқда.

Кўриниб турибдики, вилоятда меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилишда корхона, ташкилот ҳамда муассасалар маъмуриятлари ва касаба уюшмаларининг ҳамкорликдаги фаолияти ўз самарасини бермоқда.

Неъмат РАФИҚОВ,
«Ишонч» мухбири.

Охунбобоев туманидаги Абдулла Раҳмонов номли ширкат хўжалигининг машина-трактор паркида баҳорги экин мавсуми учун зарур техникалар сифатли таъмирдан чиқарилди. Ширкат хўжалигида бу йил 1100 гектар майдонга чигит қадаш режалаштирилган бўлиб, шундан 320 гектари плёнка остига экилади.

Суратларда: илғор ишчилар Дилшод Кўқонов, Саидаҳмад Исмоилов.

М.ҚОДИРОВ (ЎзА) олган суратлар.

Қизил Ярим ой жамияти Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши ҳузурида «Ёшлар маркази» иш бошлади. Шу муносабат билан ўтказилган тадбирда Америка Қўшма Штатлари Қизил хоч жамияти вакили Шейла Торнтон, Ўзбекистон Республикаси Қизил Ярим ой миллий жамияти вакили Абдулла Умаров сўзга чиқиб, марказ олдида турган вазифалар хусусида гапирди.

ЁШЛАР МАРКАЗИ

Марказ ёш ўсмирлар ўртасида санитария ва гигиена тарбиясини тарғиб қилиш, СПИД ва гиёҳвандликка қарши кураш, халқаро инсонпарварлик ҳуқуқларини кенг тушунтириш ишларини олиб боради.

- Марказимиз ўз фаолиятини ҳомий ташкилотлар ва саховатпеша инсонларнинг беғараз кўмаги асосида олиб боради, - дейди марказ раҳбари Тамила Кўсназарова. - Бу ерда кўзланган мақсадларни амалга ошириш учун барча шарт-шароит яратилди. Компьютер, видео, телевизор, юмшоқ мебеллар билан жиҳозланган қулай хоналарга эга бўлдик. Дастлабки хайрли ишни Хўжайли туманидаги «Меҳрибонлик уйи» тарбияланувчиларининг туғилган кунларини нишонлашдан бошламоқдамиз. Бунинг ҳам рамзий маъноси бор, албатта. Бугунги кунда 25 нафар саховатпеша уларга ёрдам қўлини чўзмоқда. Биз билан ҳамкорлик қилишга истак билдираётган ёшлар анчагина. Уларнинг ғайрат ва шижоати ишимизда кўмак бериши шубҳасиз.

(ЎзА).

Касаба уюшмалари бозор шароитида

БАҲОНА ЭМАС, АМАЛИЙ ИШ КЕРАК

Марат Юсупов қатор йиллардан буён Хоразм вилояти касаба уюшмалари Кенгаши раиси лавозимида фаолият юритиб келмоқда. Ана шу давр мобайнида ажойиб ташкилотчи, меҳнаткашлар манфаати йўлида куйиб-пишадиган жонкуяр раҳбар, ўзига ва бошқаларга бирдек талабчан етакчи сифатида танилди, обрў-эътибор қозонди.

Ҳозирги кунда вилоят касаба уюшмалари Кенгаши тасарруфида 2 мингдан ортиқ бошланғич ташкилот фаолият юритмоқда. Улар бозор шароитида меҳнаткашларни ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга ҳаракат қилмоқда. Эришилаётган ижобий натижаларда ўзининг муборак 60 ёшини нишонлаётган Марат Юсуповнинг муносиб ҳиссаси бор.

Бугунги кунда Хоразм вилояти касаба уюшмалари Кенгаши тасарруфида 15 тармоқ, 20 дан зиёд туман қўмиталари, 2000 дан ортиқ бошланғич касаба уюшма ташкилоти фаолият кўрсатади. Улар касаба уюшмалари, бандлик, жамоат ташкилотлари тўғрисидаги Қонунларга ва Меҳнат кодексига асосланган ҳолда меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқларини устувор ҳимоячиси сифатида ҳаракат қилмоқда.

Ўтган йили бошланғич, тармоқ касаба уюшмаларимиз маъмурият билан 1200 дан зиёд жамоа шартномаларини имзолади. Бозор шароитининг ўзига хос муаммолари бор. Шу боис, бултур меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимоясига алоҳида эътибор берилди. Кам таъминланган, боқувчисини йўқотган, кўп болали оилалар ва ногиронларга маъмурият билан биргаликда катта миқдорда моддий ёрдам берилди. Корхона, ташкилотларда мавжуд иш ўринларини сақлаб қолиш, янгиларини яратиш ишлари жонлантирилди. Яъни, 310 минг 110 та янги иш ўрни яратилди. 14 минг 610 нафар киши иш билан таъминланди. Меҳнат ва техника хавфсизлигига эътибор кучайтирилди. Касаба уюшмалари спорт ишларига ҳар йилга қараганда ҳам жиддийроқ ёндошди. Урганч шаҳар марказида эътибордан четда қолиб келаётган «Спартак» ўйингоҳи бор эди. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ва вилоят ҳокимлиги кўмагида уни қайта таъмирладик. Натижада бу ерда бир қанча спорт турлари бўйича мусобақалар олиб бориладиган мажмуа бунёд этилди. Бугун-эрта Хонқа туманида 125 ўринли «Оналар ва болалар» сиҳатгоҳини ишга туширмоқчимиз. Ўтган йили Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида қурғоқчиликдан азият чекаётган аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш мақсадида қабул қилинган Вазирлар Маҳкамасининг қарорига асосан 1500 нафар хотин-қиз мамлакатимизнинг энг баҳаво сиҳатгоҳларида дам олдирилди. Вилоят санаторийларида эса 15478 нафар киши соғломлаштирилди. 5076 нафар ўқувчи Тошкент ва Самарқанд вилояти ва ўзимизнинг оромгоҳларда бўлиб қайтдилар.

Касаба уюшмалари Кенгашининг ҳуқуқ бўлими ва тармоқ қўмиталарида тажрибали ҳуқуқшунослар меҳнаткашлар ҳузурида тез-тез суҳбатлар уюштириб турадилар. Оммавий ахборот воситаларидан ҳам етарли фойдаланяпмиз. Ўтган йили бизга 13 нафар ишчи-хизматчи ишдан нотўғри бўшатилганлиги ҳақида шикоят қилди. Шундан 6 нафари ишга тикланди. 20 нафари ойлик маошларини ўз вақтида ололмаганлигини маълум қилиб, ёрдам беришимизни сўради. Уларнинг барча аризалари қаноатлантирилди.

Энди камчиликларга келсак, баъзи бошланғич ташкилотларимизда фаолларнинг бозор шароитида ишлаш маҳоратини эгаллай олмаётганлиги, боқимандалик кайфияти каби салбий ҳолатлар учраб туради. Қурилиш соҳасида, ширкат хўжаликларида ишловчиларга маошлар ҳамма вақт ҳам вақтида берилмаяпти.

«Қарияларни қадрлаш йили» муносабати билан бу йил отахон ва онахонларга ҳурмат-эътиборни янада оширамиз. Бу тадбирларни Кенгаш томонидан ишлаб чиқилган алоҳида дастур бўйича олиб борамиз. Шунинг билан бир қаторда кам таъминланган, боқувчисини йўқотган, кўп болали оилалар, меҳнат ва уруш фахрийларини ижтимоий муҳофаза қилишни давом эттирамиз.

Марат ЮСУПОВ,
Хоразм вилояти касаба уюшмалари Кенгаши раиси.

Жамоа шартномалари қандай бажарилмоқда

27 МИНГ КИШИ ИШЛИ БЎЛДИ

Тошкент вилояти қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, янги мулкий муносабатларни жорий этиш натижасида бир қатор ижобий ўзгаришларга эришилди. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг 299-сонли қарорига мувофиқ 183 та қишлоқ хўжалик тармоғи ширкат хўжаликларига айлантирилиб, уларда мулкий пай улуши жорий этилди. Бу меҳнаткашларнинг ерга, мулкка бўлган муносабатларининг тубдан ўзгаришига олиб келди Бунинг самараси ўлароқ, фақат ўтган йилда фермер хўжаликлари сони 876 тага кўпайиб, 2002 йил йилга келиб улар сони 4850 тани ташкил этди. Ушбу тизимда эса 27 минг нафардан ортиқ фуқаро иш ўрнига эга бўлди.

— Тизимда жами 3370 тадан ортиқ юридик мақомга эга бўлган хусусий ташкилот мавжуд бўлиб, уларда 621 та бошланғич касаба уюшма ташкилоти 216722 нафар аъзоларини ўз ҳимоясига олган, — — дейди вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касабақўми раиси Б.Халилов. — Ўз фаолиятимизни ижтимоий шерикчиликни ривожлантириш асосида олиб боряпмиз. Булар жойларда қабул қилинган жамоа шартномалари ва келишувларида ўз аксини топган. Бу борада Зангиота, Паркент, Оққўрғон ва Чиноз туманлари касаба уюшма қўмиталари олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир.

Жамоа шартномаларида белгиланган тадбирлар бажарилиши учун давлат корхона ва ташкилотларида 16,7 минг, жамоа корхона ва ташкилотларида 18,3 минг, чет эл сармояси асосида иш юритилаётган корхона ва ташкилотларда 14,8 минг ва вилоят бўйича ўртача 17,7 минг сўм сарфланди.

Шу кунларда барча корхоналарда ўтган йилги жамоа шартномаларининг бажарилиши ва янгисини қабул қилиш бўйича тайёргарлик ишлари поёнига етди. Шу кунга қадар қарийб 85 фоиздан ортиқ корхона ва ташкилотларда 2002 йил учун жамоа шартномалари қабул қилинди. Вилоят қўмитаси ушбу жамоа шартномаларининг белгиланган тартибда расмийлаштирилиши, кенг жамоатчилик вакилларини жалб этган ҳолда экспертизадан ўтказишни ҳамда бажарилмай қолган тадбирларнинг амалийлигини таъминлаш тадоригини кўрмоқда.

Комила БОЙМУРОДОВА,
«Ишонч» мухбири.

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

Таҳририятимизга мурожаат қилаётганларнинг шикоят хатларида адолатни тиклаш, ёки бирон-бир муаммоли масала ҳақида ёрдам, маслаҳат сўралган бўлади.

БИР ХАТ ТАҚДИРИ

Яқинда Поп тумани Олтинкон шаҳарчасида истиқомат қилаётган Ханифа Бобоевадан хат олдик. Унинг қисқача мазмуни шундай: «Мен 1981 йилда Қўқон педагогика билим юртини «бошланғич синф ўқитувчиси» мутахассислиги бўйича тугатиб, шаҳарчамиздаги 41-мактаб-интернатда иш фаолиятимни бошладим. Ҳозирги кунгача, яъни 20 йилдан буён мазкур мактабда бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишлаб келмоқдаман. 2001-2002 ўқув йили бошланишида ўтказилган педагогларнинг иш тақсимотига бағишланган йиғилишда ҳар доимгидай менга ўқитиб келаётган синфимдан дарслар берилди. Лекин яқинда мактаб маъмурияти маълумотим олий эмаслиги сабабли синфимни физика ўқитувчисига олиб беришини маълум қилди. Шу тўғрими?».

Хат билан танишиб чиқишимиз биланоқ Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош мутахассиси Йўлдош Аҳмедов билан учрашиб, унинг фикри билан қизиқдик:

— Мактаб маъмурияти бироз шошилибди, - деди у. - Унинг розилигини олмасдан туриб, бошқа ишга ўтказиш қонунни бузиш, демакдир. Ҳанифа Бобоева келгуси йилдан олий ўқув юртига кириш шарти билан дарсларини давом эттириши мумкин эди. Мен ҳозироқ факс орқали Наманган вилоят таълим ва фан ходимлари касаба уюшма қўмитасига мазкур масалада унга амалий ёрдам кўрсатишларини сўраб хат йўллайман.

Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай у Ҳ.Бобоеванинг вилоят касаба уюшма қўмитасининг ҳуқуқшуноси В.Мамажонов ёрдами билан ишини давом эттираётганлиги ҳақидаги ва 41-мактаб-интернат директори, О.Каттахўжаевнинг Бобоевага аттестация комиссияси томонидан унинг малакаси кўриб чиқилиши тартиблари тушунтирилганлиги тўғрисидаги билдириш хатларидан бизни хабардор қилди. Вилоят таълим ва фан ходимлари касаба уюшма қўмитаси раисининг ёзма равишда маълум қилишича, вилоят халқ таълими бошқармасининг хатида Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни талабларини бажариш мақсадида 2001-2002 ўқув йилидан бошлаб бошланғич синфларга фақат олий маълумотли ва тажрибали ўқитувчилар дарс беришлиги кўрсатилган. Мактаб директори шу хатга асосланиб Ҳ.Бобоевага тарбиячи вазифасига ўтишни тавсия қилган. Натижада у бу таклифдан норози бўлиб бизга мактуб йўллаган.

Ҳарқалай, узоқ йиллик ўқитувчилик меҳнат стажига эга бўлган Ҳ.Бобоева яна ўз севган касбини давом эттираётгани бизни ҳам қувонтирди.

Дилором АЛЛАҚУЛОВА,
«Ишонч» мухбири.

ЎҚУВЧИЛАР БОҒИ

Навоий вилоятидаги коллеж ва лицейларда Наврўз байрамига ҳозирлик бошланиб кетди. Шу кунларда барча ўқув юртлари атрофида «Ўқувчилар боғи» яратишга киришилди. Ҳар бир коллеж ёки лицей атрофига камида минг тупдан дарахт ва гул кўчатлари ўтқазиш режалаштирилган.

Таълим муассасаларида эса Наврўз байрамига бағишланган тарбиявий соатлар, суҳбатлар ўтказилмоқда. Ётоқхоналарда «Энг яхши хона», «Энг яхши байрам дастури», «Энг фаол гуруҳ», «Энг аълочи гуруҳ», «Энг яхши фан кабинети», «Энг фаол курс» каби мусобақа ва беллашувлар, спорт ўйинлари бўлиб ўтмоқда.

(ЎзА).

Яхши ишлаб, яхши яшаётганлар

Жарқўрғон туманидаги «Сурхон» фермер хўжаликлар уюшмаси ходимлари Вазирлар Маҳкамасининг «Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида»ги Қарори ижросини таъминлаш борасида бир қатор ишларни амалга оширмоқда.

МУКОФОТЛАР ЯХШИЛИККА БУЮРСИН

Бугунги кунда уюшмада 127 та фермер хўжалиги ташкил этилган бўлиб, уларга 4564 гектар суғориладиган ер майдони бўлиб берилган.

— Бундан тўрт йил илгари «Сурхон» ширкат хўжалиги санацияга тушган эди, - дейди уюшма раиси Абдусаттор Қурбонов. — Ширкат хўжалиги фермерликка айлантирилгач ўзимизни тиклабгина қолмай, анчагина муваффақиятларга ҳам эришилди. Ҳозирда тадбиркорлар техникадан тортиб ёқилғи, ўғит билан тўла таъминланмоқда. Бу уларни ортиқча оворагарчиликлардан халос этмоқда. Шу боис давлатга ғалла ва пахта сотиш режалари ортиғи билан бажарилди.

Бунда касаба уюшма қўмитасининг ҳам ўзига хос ўрни бор. Айниқса касабақўм етакчиси Пардабой Дўстматов бошчилигида меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандлари ижтимоий ҳимоясига алоҳида эътибор қаратилмоқда, кам таъминланган оилаларга доимий моддий ва маънавий кўмак бериб келинмоқда. Бу меҳнат самарадорлигини ошириб, муваффақиятлар омили бўлмоқда. Фермер хўжаликлари ҳам таълим муассасаларидан керакли ёрдамларини аямаяптилар. Хусусан, тумандаги спорт мактаби ва 13-ўрта мактабни керакли жиҳозлар ва дарсликлар билан таъминлаш анъанага айланган.

Уюшмага қарашли «Бекзод МА» фермер хўжалигида ҳам ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур хўжаликдаги 31 гектар майдонда 18 киши деҳқончилик қилади. Ўтган йили 16 гектар майдонга ғалла, 15 гектарига пахта экилиб, 6 миллион 300 минг сўм даромад қилинди.

— Янги йил арафасида ишчиларимизнинг ҳар бирига уюшма томонидан гилам совға қилинди, - дейди фермер хўжалиги раиси Муродулло Аллаёров. — Иккита ҳайдов тракторимиз бор. Яқинда «Тико» машинаси сотиб олдик. Даромадимиз эвазига маҳалламиздаги «Нилуфар» болалар боғчаси йўлини асфалтлаб бердик.

Тўлқин ЖАЛИЛОВ,
«Ишонч» мухбири.

Ислоҳот инсон учун

Аҳмад Темировнинг қишлоқда ислоҳотларни амалга оширишдаги саъй-ҳаракатлари ва энг муҳими, одамларга меҳрибонлиги ҳақида кўп эшитган эдим. Яқинда у бошчилик қилаётган жамоа хўжалигида бўлиб, оқсоқол раҳбар амалга ошираётган савобли ишлар билан яқиндан танишдик.

ШАХСИЙ ИБРАТ КУЧИ

Вилоят ҳокимлиги Қарши туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг чорвачилик бўйича ўринбосари Аҳмад Темировга катта ишонч билдириб, наслдор моллар етиштиришга ихтисослашган «Манғит» жамоа хўжалиги раҳбарлигига тавсия этди.

Аҳмад ака ишни одамларга меҳрибонлик кўрсатишдан бошлади, чўпончўлиқларнинг кўнглига йўл топа олди.

— Жамоа аҳил ва якдил бўлсагина, иш юришади, — дейди у. Меҳнаткашларга қулай шароит яратиб бериш керак. Ана шунда муваффақиятга эришилади.

Худди шундай бўлди ҳам. Давлатга дон топшириш шартномавий режаси ошириб бажарилди. Германиядан келтирилган 169 бош наслдор молнинг боқуви яхши йўлга қўйилди. Қишлов учун мўл озуқа жамғарилди.

Хўжаликда 150 нафар киши ишлайди. Уларнинг туриш-турмуши ва оилавий аҳволи раҳбарнинг доимий эътиборида. Ишчи-хизматчиларга ҳар куни 2 маҳал бепул иссиқ овқат, сут, қатиқ берилади. Ўтган йил давомида жамоа аъзоларига 100 тонна сут, 5 тонна гўшт, 20 тонна ғалла, 3000 килограмм ўсимлик мойи ва 3 тонна гуруч тарқатилди.

— Маъмурият ва касаба уюшма қўмитасидан миннатдорман, — дейди уруш ногирони Тиркаш бобо Бердиев. — Биз нафақахўрлардан хабар олиб, ҳам моддий, ҳам маънан қўллаб-қувватлаб турибдилар.

Кекса чорвадорлардан Қурбон бобо Абдуназаров, Кўчар бобо Аралов, Бобоназар Йўлдошев кабилар ҳам мамнун эканликларини изҳор этдилар.

Жамоада 20-25 йил ишлаган чорвадорлар хўжалик ҳисобидан нафақага чиқарилади. Кам даромадли оилаларга яқинда 100 килограммдан ғалла, ўсимлик мойи ва гуруч берилди. Илғор чўпонлар Зайниддин Чориев, Пўлат Ўроқов, сут соғиш машинаси оператори Фарҳод Тошевлар моддий рағбатлантирилди.

— Қишлоқни ободонлаштиришга ҳам алоҳида эътибор берилаяпти, — дейди касабақўм раиси Туроб Рўзиев. — Хўжалик ҳисобидан чорвадорларнинг фарзандлари учун 422 ўринли мактаб биноси қурилмоқда.

Н.ИСОМУДДИНОВ.

МЕРОС ҲАҚИДА

Саволингизга ЎзКУФКнинг юридик бўлими ҳуқуқшуноси Насиба ТИЛЛАХЎЖАЕВА жавоб беради

САВОЛ: ***Хонадонда беш фарзандмиз, ҳаммамизнинг уй-жойимиз, оиламиз бор. Отам вафотидан олдин укамга уй-жой, машина ва дала ҳовлини васият қилиб берган эдилар. Шундай қилишлари тўғрими? Бизнинг суд орқали мерос талаб қилишга ҳаққимиз борми?***

Д.МАТНИЯЗОВ,
Урганч шаҳри.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1120-моддасига мувофиқ, фуқаронинг ўзига тегишли мол-мулкини ёки бу мол-мулкка нисбатан ҳуқуқини вафот этган тақдирда тасарруф этиш хусусидаги хоҳиш-иродаси васият деб эътироф қилинади.

Васиятнома шахсан тузилиши лозим. Васиятномани вакил орқали тузилишига йўл қўйилмайди. Фуқаро ўзининг барча мол-мулкини ёки унинг муайян қисмини қонун бўйича меросхўрлар доирасига кирадиган, шунингдек, кирмайдиган бир ёки бир неча шахсга, шу билан бирга юридик шахсларга, давлатга ёки фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига васият қилиб қолдириши мумкин.

Васият қилувчи қонун бўйича меросхўрлардан биттасини, бир нечтасини ёки ҳаммасини изоҳ бермаган ҳолда меросдан маҳрум қилишга ҳақли. Қонун бўйича меросхўрни меросдан маҳрум этиш, агар васиятномадан бошқа ҳол келиб чиқмаса, бу васиятни қилувчининг тақдим этиш ҳуқуқи бўйича ворислик қиладиган авлодларига нисбатан татбиқ этилмайди.

Мерос қолдирувчи ҳар қандай мол-мулк тўғрисидаги фармойишни ўз ичига оладиган васиятнома тузиш ҳуқуқига эга.

Мерос қолдирувчи васият қилаётган пайтда ўзига тегишли бўлмаган мол-мулк тўғрисидаги фармойишини ўз ичига оладиган васиятнома тузишга ҳам ҳақли.

Мерос қолдирувчи васиятнома тузилганидан кейин уни истаган пайтда бекор қилиш ва ўзгартириш борасида эркин бўлиб, бунда бекор қилиш ёки ўзгартириш сабабларини кўрсатишга мажбур эмас.

Мерос қолдирувчи васиятномасида меросхўр этиб тайинлаган шахсларга, ўз навбатида вафот этишлари эҳтимоли билан ўзларига васият қилинган мол-мулкни муайян тарзда тасарруф этиш хусусида кўрсатма бериш мажбуриятини юклашга ҳақли эмас.

Иккинчи саволга келсак, ЎРФКсининг 1130-моддасига асосан тегишли шаклда тузилмаган васиятнома ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкин.

Васиятномадаги айрим фармойишларнинг ҳақиқий эмаслиги васиятноманинг қолган қисми ҳақиқийлигига дахл қилмайди.

Васиятнома ҳақиқий эмас деб топилган тақдирда, ушбу васиятномага биноан меросдан маҳрум бўлган меросхўр умумий асосларда мерос олиш ҳуқуқига эга бўлади. Қандай ҳолатларда васиятнома битими ҳақиқий эмас, деб топилиши мумкинлигини кўриб чиқайлик.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси 115-моддасига кўра қонун талаб қилган шаклда бўлмаса, қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ келмаган тақдирда (ФК 116-м) руҳий касаллиги ёки ақли заифлиги сабабли муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаро томонидан тузилган битим ўз-ўзидан ҳақиқий эмас, деб тан олинади (ФК 119-м). Спиртли ичимликларни ёки гиёҳванд моддаларни суиистеъмол қилиш оқибатида муомала лаёқати чекланган фуқаро томонидан ҳомийсининг розилигисиз тузилган битимни суд ҳақиқий эмас, деб топиши мумкин (ФК 120-м). Ўз ҳаракатларининг аҳамиятини тушуна олмайдиган ёки уларни бошқара олмайдиган фуқаро томонидан тузилган битим ҳам суд ҳақиқий эмас, деб тан олинади (ФК 121-м). Янглишиш таъсирида тузилган битим (ФК 122-м), алдаш, зўрлик ва қўрқитиш билан бир тараф вакилининг иккинчи тараф билан ёмон ниятда келишиш ёки оғир ҳолатлар юз бериши таъсирида тузилган битимни ҳам суд ҳақиқий эмас, деб топиши мумкин (ФК 123-м).

Агар отангиз юқорида кўрсатиб ўтилган ҳолатлардан биронтасининг таъсирида битим тузган бўлсалар, у ҳолда бу ишни судга бериб, битим ҳақиқий эмас, деб тан олинган тақдирда, умумий асосларга кўра мерос олиш ҳуқуқига эга бўлишингиз мумкин.

ҲУҚУҚИЙ МАСЛАҲАТХОНА

МУҚОБИЛ ХИЗМАТ

Саволингизга ҳуқуқшунос Карим МУХТОРОВ жавоб беради

САВОЛ: ***Муқобил хизматни ўташ тартиби тўғрисида тушунча берсангиз. Бу хизматни кимлар ўташи мумкин, улар ёши чегараланганми ва уларга иш ҳақи тўланадими?***

М. ИСМАТОВ,
Тошкент шаҳри.

ЖАВОБ: Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 7 июндаги 275-сонли Қарори билан тасдиқланган «Муқобил хизматни ташкил этиш ва уни ўташ тартиби тўғрисидаги Низом» ва Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирининг 1994 йил 20 сентябрдаги 194-сон буйруғи билан тасдиқланган Муқобил хизматни ташкил этиш ва ўташга оид йўриқнома билан тартибга солинади.

Муқобил хизматга чақириш ҳарбий ҳисобда турган ва муддатли ҳарбий хизматга чақириладиган 18 ёшдан 27 ёшгача бўлган эркаклар учун юқорида кўрсатиб ўтилган меъёрий ҳужжатларда белгиланган тартибда амалга оширилади. Муддатли ҳарбий хизматга чақирилувчидан ташқари чақирилувчи ўн олти ёшга тўлмаган тўрт ёки ундан кўп болали оиладан бўлса, унинг ота-онаси ёки ака-ука (опа-сингил)лари ҳарбий хизматни ўташ даврида ногирон бўлиб қолган бўлса, у диний таълимоти қурол ишлатишга ва Қуролли Кучларда хизмат қилишга йўл қўймайдиган рўйхатдан ўтган диний ташкилотларнинг аъзоси муқобил хизматни ўташ ҳуқуқидан фойдаланадилар.

«Муқобил хизмат тўғрисида»ги Қонуннинг 3-моддасига мувофиқ Вазирлар Маҳкамасига муқобил хизматни ўташ ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг бошқа тоифаларини ҳам аниқлаш ҳуқуқи берилган бўлиб, Вазирлар Маҳкамасининг «Муқобил хизматни ташкил этиш ва уни ўташ тартиби тўғрисида»ги Низомига асосан Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар чақириқ комиссияларининг тиббий комиссиялари томонидан жанговар қисмларда ҳарбий хизматга чекланган даражада яроқли деб топилган фуқаролар хизматга чақирилгунга қадар камида уч ой чўпон бўлиб ишлаганларга муқобил хизматни ўташ ҳуқуқи берилади. Шундай ҳуқуққа эга бўлган фуқаро бу ҳақда мудофаа ишлари туман (шаҳар) бўлими чақириқ комиссияси раисининг номига махсус белгиланган шаклдаги ариза билан мурожаат қилиб, унга қуйидаги ҳужжатларни илова қилиши шарт:

а) фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан берилган ҳамда муҳр билан тасдиқланган оиланинг таркиби тўғрисидаги маълумотнома, шунингдек, ака-укалар, опа-сингилларнинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаларнинг нусхалари;

б) ота-она ёки ака-ука (опа-сингил)лар ҳарбий хизматни ўташ даврида ногирон бўлиб қолганликлари тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси;

в) тегишли хўжалик раҳбарининг чўпонликка ишга қабул қилиш тўғрисидаги буйруғидан кўчирма;

г) диний ташкилотнинг унинг аъзо эканлиги тўғрисидаги маълумотномаси.

Туман (шаҳар) комиссияси тақдим этилган ҳужжатлар асосида тиббий кўрик натижаларига мувофиқ тегишли қарор қабул қилади.

Муқобил хизматга чақирилган фуқаро муқобил хизмат туман органининг йўлланмаси билан корхонага ишга жўнатилади. Унинг меҳнат дафтарчаси корхонадаги ходимлар қатори 1998 йил 7 январда тасдиқланган «Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисидаги йўриқнома» асосида юритилади.

Яъни, хизматга чақирилгунга қадар ишлаганлар меҳнат дафтарчасини корхона иш берувчисига тақдим этади, агар у ишламаган бўлса, янги меҳнат дафтарчаси очилади.

Муқобил хизмат ходимларига корхонадаги Ички меҳнат тартиби қоидаси тўлиқ татбиқ қилинади ва иш берувчи меҳнат интизомини бузганлиги учун унга нисбатан Меҳнат кодексининг 181-моддасида белгиланган интизомий жазо чораларини қўллаш ҳуқуқига эга. Меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилинган тақдирда эса, муқобил хизмат органининг розилиги олиниши керак бўлади.

Муқобил хизмат хизматчисига иш ҳақининг камида 80 фоизи тўланиши керак. Муқобил хизмат органларининг ҳисоб варақларига иш берувчи, ҳар ойда муқобил хизмат хизматчиси иш ҳақининг 20 фоизи миқдорида ўтказиши керак. Ундан ташқари, муқобил хизмат органларининг харажатларига, муқобил хизмат хизматчиларини ишчи касбларига ўргатишга маблағ ажратади. Бу маблағларнинг аниқ миқдори корхона билан муқобил хизмат органи ўртасида тузиладиган шартнома билан белгиланади.

Муқобил хизмат хизматчиларига ҳар йили 15 иш кунидан кам бўлмаган меҳнат таътили берилиши керак ва вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик даври учун уларга нафақа тўлаш умумий асосларда олиб борилади.

Муқобил хизмат муддати 24 ойни, олий маълумотли фуқаролар учун эса 18 ойни ташкил этади. Хизматнинг кўрсатиб ўтилган муддатлари муқобил хизмат органлари томонидан хизматчини муқобил хизматдаги ишга қабул қилиш тўғрисида буйруқ чиқарилган кундан бошлаб ҳисобланади.

Корхона тугатилганлиги, шунингдек, муқобил хизмат хизматчиларига оид ходимлар сони ва штати ўзгарганлиги ҳақида иш берувчи муқобил хизмат органларини камида икки ой олдин хабардор қилиши шарт.

Қарши тумани Ички ишлар бўлими ходимлари фуқароларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш ва жиноятчиликнинг олдини олиш мақсадида аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари олиб бормоқдалар.

Суратда: туман ИИБ бошлиғи муовини милиция подполковниги Усмон Ибрагимов маҳалла фаоллари ва посбонлар билан.

Ш.СУЛТОНОВ олган сурат.

МИНТАҚАВИЙ СЕМИНАР

Наманганда Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисидаги қонуннинг амалга киритилгани муносабати билан Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятларида фаолият кўрсатувчи суд ижрочиларининг минтақавий семинари бўлиб ўтди.

- Суд ижрочиларининг амалий фаолиятида аввало мазкур Қонунни мукаммал ўрганиш ва уни қўллаш муҳим аҳамият касб этади, - деди ЎзА мухбирига Адлия вазирлиги Суд қарорларини ижро этиш, судлар фаолиятини моддий-техника жиҳатидан ва молиявий таъминлаш департаменти директорининг ўринбосари Анвар Усмонов. - Бу борада махсус дастур асосида суд ва бошқа органлар ҳужжатларининг сўзсиз ижро этилишида суд ижрочилари захирасини шакллантириш, аттестациядан ўтказиш, уларга услубий ва амалий ёрдам кўрсатиш, ходимлар масъулияти ҳамда иш сифатини яхшилаш билан боғлиқ тадбирлар амалга оширилмоқда.

Семинарда суд қарорларининг сўзсиз ижро этилишини таъминлаш, суд ижрочиларининг бўлинмалари фаолиятини янги қонунга асосланган ҳолда ташкил этиш ҳамда қонун талабларини амалда тўғри татбиқ қилиш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқилди.

(ЎзА).

ТЎЛИҚ ИМТИЁЗНИ КИМЛАР ОЛИШГА ҲАҚЛИ?

Саволларингизга Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош мутахассиси Йўлдош АҲМЕДОВ жавоб беради

САВОЛ: ***1. Бир хонадонда бир нечта ўқитувчи яшайди. Ҳаммаси оилали. Ўқитувчилар учун берилган имтиёздан уларнинг барчаси фойдаланишга ҳақлими?***

2. Ўтган йили олий билимгоҳни битириб, ҳозирда педагог бўлиб ишлаётганлар ҳам имтиёздан тўлиқ фойдаланадими?

Н.НИЁЗОВ,
Денов туман халқ таълими бўлими иқтисодчиси.
Ж.МУРОДОВ,
Ғаллаорол тумани.

ЖАВОБ: 1.Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 18 апрелдаги 178-қарорига илова қилинган «Уй-жой-коммунал хизматлар учун ҳақ тўлаш бўйича аҳолига имтиёзлар бериш тартиби тўғрисида»ги Низомнинг 4-бандида шундай дейилган:

Коммунал хизматлар учун ҳақ тўлашда уй, квартира эгаси ёки ижарачиси эканлигидан қатъий назар, имтиёзлар берилади.

Низомнинг 5-бандида эса, агар фуқаро коммунал хизматлар учун ҳақ тўлашда амалдаги иккита (ва кўпроқ) турли ҳужжатларда назарда тутилган имтиёзларни олиш ҳуқуқига эга бўлса, у имтиёзнинг энг юқори миқдоридан фойдаланади. Уй, квартирада қонунчиликка мувофиқ уй-жой-коммунал хизматлар учун имтиёзли тариф бўйича ҳақ тўлаш ҳуқуқи берилган бир нечта киши яшаган тақдирда овқат пишириш учун табиий газдан фойдаланиш, совуқ ва иссиқ сув таъминоти ҳамда канализация учун тўловларни ҳисоблашда имтиёз ҳар бир фуқарога қонунчиликда белгиланган миқдорда берилади. Иситиш учун табиий газдан фойдаланганлик, марказий иситиш хизматлари ва фойдаланиш харажатлари учун тўловлар эса энг юқори имтиёз миқдори бўйича ҳисобланади.

Коммунал хизматлардан имтиёзли фойдаланишда уларни бериш назарда тутилган шахсга, шунингдек, фақат у билан бирга яшайдиган меҳнатга лаёқатсиз, мустақил даромадлар (пенсиялар ва ижтимоий нафақалар, стипендиялар, алиментлар, болали оилаларга нафақалар ва кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам мустақил даромадларга кирмайди) манбаига эга бўлмаган ва унинг қарамоғида бўлган оила аъзоларига берилади (республикада амалда бўлган қонунчилик билан ҳақ тўлаш бўйича имтиёзлар фақат унинг ўзига берилган ва унинг оила аъзоларига татбиқ этилмайдиган фуқаролар тоифаларидан ташқари).

2. Ўқитувчи олий билимгоҳни битириб, мактабда ўқитувчилик фаолиятини бошлаган бўлса, у тўлиқ имтиёзлардан фойдаланиш ҳуқуқига эга. Юқорида зикр этилган Вазирлар Маҳкамасининг 178-Қарори асосида педагоглар коммунал хизматлар (совуқ ва иссиқ сув, канализация, иситиш, газ ва электр қуввати)дан ўрнатилган меъёр асосида фойдаланадилар.

Қарор ва ижро

ЖАМОАТЧИЛИК ҲАМКОРЛИГИДА

Вазирлар Маҳкамасининг куйдирги, оқсил ва қутириш касалликларига қарши курашни кучайтиришга қаратилган қарорларида бу соҳадаги вазифалар аниқ белгилаб берилган. Инсоният ва ҳайвонот дунёси учун ниҳоятда хавфли бўлган касалликларнинг олдини олиш бутун жамоатчиликнинг ишидир.

Юксак қоялар билан ўралган тоғ қишлоғи. Баланд қир-адирлардан сўнг қўшни Туркманистон Республикаси бошланади. Деҳқонобод туманининг Хўжайипиллас, Хўжайипок қишлоқлари, Чак-чак довонида бўлган киши чегарачилар билан бирга оқ халатли кишиларни ҳам учратади. Улар санитария-эпидемиология ва ветеринария хизмати ходимларидир.

— Чегарачи ва божхоначилар билан ҳамкорликда иш олиб боряпмиз, — дейди туман ветеринария бўлими бошлиғи Холмирза Жумаев. — Қўшни давлатлардан олиб келинаётган ҳар бир нарса чуқур текширувдан ўтказилади.

Биз чегарада Ўрал Пирназаров, Абдуғани Панжиев, Лолаш Ҳакимов каби ветеринария ходимларини қизғин иш устида учратдик.

Ҳушёрлик ва сергаклик уларга хос фазилат. Чироқчи—Умакай, Китоб—Мингчинор, Деҳқонобод—Чак-чак, Нишон—Талимаржон, Муборак постларида кечаю-кундуз ҳаёт қайнайди. Фавқулодда холатларни ҳисобга олиб Китобдаги Матрон, Ғузордаги Таҳам, Нишоннинг Қирққулоч, Талимаржон сув омбори, У.Юсупов туманидаги Ғафур Ғулом номли қоракўлчилик хўжалигининг Хачча, Баҳористоннинг Кўкдумалоқ чегара ҳудудларида 6 та кўчма ветеринария пости ташкил қилинди. Бу жойларда транзит ўтадиган юклар қаттиқ назорат остига олинган. Ветеринария назоратисиз молларни олиб кириш ва олиб чиқишга йўл қўйилмайди. Постларда дезобарьерлар ва дезотўшамалар мавжуд. Ўта хавфли касалликларга қарши профилактика ишларига 500 нафардан ортиқ ветеринария ходими жалб этилган.

— Воҳа бўйича 657 минг бош йирик шохли, 1 миллион 734 минг бош майда мол, 16193 бош от ва бошқа ҳайвонлар эмланди, — дейди биз билан суҳбатда вилоят ветеринария бошқармасининг бошлиғи Ўктам Муродов. — Биопрепаратлар ва вакциналар сотиб олиш учун 200 миллион сўмлик маблағ сарфланди.

Бошқармада кечаю-кундуз навбатчилар гуруҳи ишлаб турибди. Юқумли касалликлар бўлими бошлиғи Шуҳрат Холмирзаев, мутахассислардан Исмоил Калонов, Хайрулло Шоймардонов, Қодир Имомов, Эркин Нодировлар жойлардан келган хабарларни чуқур таҳлил қилиб, мавжуд камчиликларни бартараф этиш чораларини кўрадилар.

Вилоятнинг 13 та божхона постида санитария ва ветеринария ходимлари доимий ҳаракатда, уларнинг ҳаммасига олий тоифали мутахассислар раҳбар. Постлар ҳимоя воситалари, зарарлантирувчи моддалар, дори-дармон ва тиббий асбоб-анжомлар билан таъминланган.

Бундан ташқари, мол сўйиладиган қушхоналар, гўшт дўконлари, бозорлар текширишдан ўтказилиб, санитария талабларини бузган 200 нафарга яқин шахсга қарийб 900 минг сўмлик жарима солинди. 40 та гўшт дўконининг иш фаолияти тўхтатилди. 250 килограмм сут, 110 килограмм гўшт маҳсулотлари сифатсизлиги ва ветеринария кўригидан ўтмаганлиги учун сотувдан олинди. Шунга ўхшаш тадбирларда вилоятнинг Шаҳрисабз, Китоб, Чироқчи, Косон, Қарши, Қамаши туманларида шу соҳа ходимлари алоҳида фаоллик кўрсатмоқдалар.

Ҳар бир туманнинг эпизотик харитаси тузилган бўлиб, жойлардаги аҳвол ўрганиб борилади. Қарши туманидан Тойир Ҳамдамов, Косондан Ҳаким Абдираҳмонов, Қамашидан Хайитмурод Худойбердиев, Шаҳрисабздан Жалолхон Исмоилов каби ветеринария шифокорлари ўз вазифаларини виждонан адо этиб келмоқдалар.

Вилоятнинг чорвачилик билан шуғулланувчи «Нишон», Ғафур Ғулом номли, «Муборак», «Деҳқонобод», «Турон», «Ўзбекистон» каби қоракўлчилик хўжаликлари, Чияли, Қалқама, Шўрқудуқ, Кўкдала, Қоратепа, Жейнов, Помуқ, Чандир, Қорабоғ сингари аҳоли манзилгоҳларидаги чорва моллари тўлиқ эмлаб бўлинди.

Вилоят фавқулодда ҳолатлар бошқармаси, санитария ва эпидемиология хизмати ходимлари юқумли касалликларга қарши профилактика ишларини кучайтиряпти. Бу соҳада қишлоқ фуқаролар йиғинлари, маҳалла қўмиталари, ички ишлар, божхона ходимлари ва кенг жамоатчилик билан ҳамкорликда фаолият кўрсатилмоқда.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

САЙЁРАМИЗ САДОСИ

ЯНА БИР ЧАҚИРИҚ

БМТ Бош котиби Кофи Аннан Исроил ҳукуматини Фаластин раҳбари Ёсир Арофатни таъқиб қилишни тўхтатишга ва мавжуд муаммоларни тинч йўл билан ҳал қилиш учун барча имкониятларни ишга солишга чақирди. Бундай қўпол хатти-ҳаракатлар Яқин Шарқ можаросини янада кескинлаштириб юбориши турган гап, деди Бош котиб.

ЯНГИ ТАШАББУС

АҚШ президенти Жорж Буш атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида янги ташаббусни илгари сурмоқда. Бунга Киото протоколига муқобил таклиф сифатида қаралмоқда. Ж.Бушнинг ташаббуси мамлакатда ўн йил давомида ҳавога зарарли газларни чиқариш даражасини 18 фоиз камайтиришга қаратилган. Бу тадбирга 4,5 миллиард доллар ажратиш кўзда тутилмоқда. Ж.Буш ташаббусини Япония ҳукумати ҳам маъқулламоқда.

ЭНДИГИ САФАР ЭРОНГА

Афғонистон мувaққат ҳукуматининг раҳбари Ҳамид Карзай феврал ойи охирларида Эронга сафар қилмоқчи. У Эроннинг Афғонистондаги элчиси Иброҳим Тоҳириён билан учрашиб, бўлажак сафар икки мамлакат алоқаларини ривожлантиришга йўл очажагига умид билдирди.

МАЖБУРИЯТГА РИОЯ ҚИЛИНАДИ

Ҳиндистон ташқи ишлар вазирлиги Покистон президенти Парвез Мушаррафнинг расмий Деҳли янги ядро қуролини синовдан ўтказишга тайёргарлик кўраётгани ҳақидаги сўзларини рад этди. Бу уйдирмадан бошқа нарса эмас. Ҳиндистон бундай қуролни синовдан ўтказмаслик мажбуриятини олган ва унга қатъиян риоя қилади, деди вазирлик вакили Нирупама Рао.

ДАНИЭЛ ТИРИК ЭКАН

Карачи полицияси раҳбари Тариқ Жамол «Уолл-стрит жорнэл» газетасининг бир неча муддат илгари ўғирлаб кетилган мухбири Даниэл Перл тирик эканини маълум қилди. Унинг билдиришича, ушбу жиноятни содир этганликда шубҳа қилинган Аҳмад Умар Шайх Лаҳор шаҳрида ҳибсга олинган ва сўроқ пайтида америкалик журналист ҳали ҳаёт эканлигини айтган.

ҚАРОР БАЖАРИЛИШИ ЛОЗИМ

АҚШ Сурияни Ироқдан нефт сотиб олмасликка чақирди. Давлат департаменти расмий вакили Ричард Баучер бу ҳақда сўзлар экан, Сурия ўтган ойда икки йиллик муддатга БМТ Хавфсизлик Кенгашининг аъзоси бўлганини маълум қилди. Бу унга катта масъулият юклайди, бинобарин, Сурия БМТ қарорларини сўзсиз бажариши лозим, деди у.

«Интернет» ва жаҳон оммавий ахборот воситалари хабарлари асосида тайёрланди.

Қаҳрамонлар орамизда

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Ёқит момо ўша тунни уйқусиз ўтказди. Тонг отиши билан ўғли ишлаётган 19-автобаза раҳбарларига учрашди:

— Хавотирланманг, момо, ёлғиз эмас, тўрт азамат йигит билан Юмуртовдан шағал тош олиб келиш учун юбордик. Ўғлингиз эпчилгина йигит, ҳали замон шу ерда бўлишади.

Тушдан кейин қайтган ҳайдовчиларни кутиб олишга чиққан автобаза директори Собирга:

— Онанг безовта бўляптилар, тошни тушир-да, зудлик билан уйингга бор. Бундан кейин сафарга чиққанингда онанг дуосини ол, — деб тайинлади.

Ўша йили Ёқут момо Собирни уйлантирди, элга дастурхон ёзди. Она бора-бора ёлғиз ўғлининг бундай сафарларига кўникиб қолди. Олдин келини, кейинчалик бирин-кетин туғилган неваралари билан овунди. Собир Қуриёзов аввал шаҳардаги йирик қурилишларда, сўнгра вилоятда «Бекобот», «Россия», «Қорақум», Ал-Хоразмий номли хўжаликлардаги аҳоли учун турар-жой қурилишларида фидокорлик кўрсатди. Айниқса, Урганч-Тошкент йўли қурилишида уч ой узлуксиз меҳнат қилди. Онаси ва фарзандларини жуда соғинди. Хайрият, уйига бориб келиши учун унга бир ҳафтага жавоб беришди.

У гўё қанот чиқариб Саримой бекатидан Урганчга қараб йўлга чиқди. Тун яримга яқинлашган пайт эди. Онда-сонда қаршисидан тун зулматини ёриб, шитоб билан келаётган машиналарни айтмаса, ҳамма ёқни зулмат қоплаганди. Лекин йўл тасодифларга бой. У 80 метрлар чамаси юрган ҳам эдики, йўл четида битта чол билан йигитга дуч келди. Йигит машинага қўл кўтарди. Собир КАМАЗини тўхтатди. Етмишларга яқинлашиб қолган чайир гавдали чол Собир билан ҳол-аҳвол сўрашгач:

— Ўғлим, бир қўллаб юборинг, мушкул аҳволда қолиб кетдик. Чўлга писма (ипак қуртини ухлатадиган гиёҳ) териш учун келган эдик, тракторимиз қумга тиқилиб қолди.

— Қаерда , — сўради Собир.

— Узоқ эмас, ўн километрча келади, бир яхшилик қилинг, болам.

Ўшанда тунги соат иккилар эди. Уйига қанчалар ошиқаётган бўлса-да, Собирнинг виждони уларни шу ҳолатда ташлаб кетишга йўл қўймади. Яримбир соат кечиксам ҳеч нарса қилмайди, деб ўйлади ўзича.

— Қани, ота, чиқинг машинага.

Собир ота-ўғилни кабинага миндирди ва рулни сўқмоққа бурди. Юпқа қум таги қаттиқлиги учун, КАМАЗ қийналмай юриб кетди. Чол айтган масофадан ҳам икки карра кўп йўл юришди. Ниҳоят қопқора қум барханлари устида тунги соқчилардек қаққайиб турган саксовулзор ичида трактор ва унинг писма юкланган прицепи кўринди. Тракторни судраб чиқиш учун етти-саккиз метрча юмшоқ қум устига чиқиш керак эди. Аммо ўйлаб ўтирадиган пайт эмасди. Бундан ташқари Собир табиатида таваккалчилик ҳам йўқ эмасди. У КАМАЗни тислантириб тракторга яқинлаштирди ва трос билан улади. Ҳаммаси машинанинг олдинги ғилдираги тақирга чиқишига уч-тўрт метр чамаси қолганда содир бўлди. КАМАЗнинг орқа ғилдираклари негадир бўш айлана бошлади. Бу ҳолат бориб-бориб яна кучайди. Ғилдираклар тагига саксовул ташланди. Икки соатли уринишлардан сўнг кучанаётган машина моторининг товуши ўчди. Капотни очган Собир карбюраторнинг ёқилғи ўтадиган шлангаси ёрилганини кўриб, лабини тишлади. Энди бу шлангани фақатгина янгисига алмаштириш мумкин эди.

Энди нима бўлади? Хижолатда қолган чолнинг ўғли 50 километр наридаги овулдан сув ва егулик, Собир эса Урганчга бориб, шланга олиб қайтадиган бўлди.

Ҳисоботларда қайд этилмайдиган бундай мисолларни Собирнинг ҳайдовчилик фаолиятидан кўплаб келтириш мумкин. Собир ўйлаб қараса, шу давр мобайнида 4 миллион километр йўлни машинада босиб ўтибди. Бу чексиз масофада қанча меҳнат, давлат ва халқ манфаати мужассам. Автобазада унинг сурати илғорлар сафидан тушмади. Айниқса, Туямўйин сув омбори қурилишида у фидойилиги билан касбдошларига ибрат бўлди, ўзига бириктилган машинани яхши сақлагани учун ташаккурнома олди. Шунинг учун ҳам Собир Қурниёзов вазирлик, трест, касаба уюшмалари томонидан кўп марта тақдирланди. Автотрест томонидан беш хонали уй ажратилганидан меҳнат зарбдорининг боши осмонда эди.

Собир ака турмуш ўртоғи Онажон Тожиева билан биргаликда 8 нафар фарзандни тарбиялаб, вояга етказди. «Москвич» машинаси сотиб олди. Айниқса, 80 ёшга тўлган онаси Ёқутой момони шаҳар томошасига олиб чиққанда, унинг дуоларидан боши осмонга етади.

— Собир ака 2534 автожамланмамизнинг энг илғор, тажрибали, эпчил ҳайдовчиларидан бири. Уни март ойида 60 ёшга тўлганини муносиб нишонламоқчимиз, — дейди автожамланма директори Б.Юсупов.

Мустақиллигимизнинг ўн йиллиги байрами арафасида Собир Қурниёзов «Меҳнат шуҳрати» ордени билан тақдирланди.

Ҳалол меҳнат қилган элда қадр топади, деб шуни айтадилар-да.

Эркин ЭРМАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

Кўҳна Шаҳрисабзнинг халқаро ЮНЕСКО ташкилотининг тарихий шаҳарлари рўйхатига киритилганлиги бежиз эмас. Зеро, ота-боболаримиз ақлидроки, қалб қўри билан бунёд бўлган шаҳар обидалари минглаб хорижлик сайёҳларни ўзига мафтун этмоқда.

С.ШАВКАТОВ олган сурат.

Маданият

ЯНГИ СПЕКТАКЛ

Бухоро вилояти касаба уюшмалари Кенгаши ҳузурида ташкил этилган «Умид» ёшлар театри эътибор қозонаётган жамоалардан саналади. Турли касб эгаларидан ташкил топган бадиий жамоа янги мавсумни янги асар билан бошлаш учун астойдил ҳаракат қилаётир.

— 2002 йилнинг «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилиниши бизни ҳам ижодий изланишларга ундади. Яхши ниятда мавсумни «Оналар бўзламасин» асари билан бошлашга аҳд қилдик, - дейди жамоа бадиий раҳбари, истеъдодли актёр Зайниддин Каримов.

Гулчеҳра Қўлдошеванинг қаламига мансуб бўлган ушбу асарнинг асосий ғояси терроризмнинг жирканч башарасини фош этишга қаратилган. Спектаклда бош ролларни Нурилло Йўллиев, Телмон Комилов, Роила Ҳамроева, Собир Соҳибов, Аҳад Қосимов каби иқтидорли санъаткорлар ижро этишган.

Усмон НАВРЎЗ,
«Ишонч» мухбири.

Дори-дармонлар ҳосил қилиш ва уларни саноат асосида ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда Ўзбекистон Фанлар академиясининг Биоорганик кимё институтида бой тажриба тўпланган. Фаолиятнинг бу йўналишли самарадорлигига эришиш мақсадида илмий муассаса ўзининг қўшма корхонасига ҳам эга бўлди.

МУАССАСАДА ҚЎШМА КОРХОНА

Буюк Британиянинг «Агрант» фирмаси билан ҳамкорликда тузилган мазкур корхона «Биомед-ЛТД» деб номланди. Бу ерда суюқ дориларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Бундан ташқари, дорилар ишлаб чиқариш бўйича янги бўлимлар ташкил этилди. Улар Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан сертификатланди.

Бу эса институтнинг негизида маҳсулотлар турини кўплаб тайёрлаш имконини берди.

Госсиполдан тозаланган пахта кунжараси олиш технологияси яратилмоқда. Жаҳон андозаларига жавоб берувчи тозаланган пахта ёғи олиш, шунингдек, янги хил совун олиш технологияси яратилмоқда.

Металлга ишлов беришда ҳамда темир-бетон буюмларини қуйишда совитувчи восита сифатида ишлатиладиган «Эмульсол» олиш устида изланилмоқда.

А.АЛИЕВ.

XIX қишки Олимпия ўйинлари кундалиги

БАҲСЛАР ҚИЗҒИН ПАЛЛАГА КИРДИ

Аввалги шарҳларимизда Солт-Лейк-Ситида мезбонлар терма жамоасининг қўли баланд келаётганлигига урғу бериб ўтган эдик. Бироқ Олимпиаданинг сўнгги кунлари океан орти спортчилари учун омадсиз келди. Кутилмаганда Норвегия ва Германия спортчилари юқори поғоналарни эгаллаб олишди. Куни кеча бўлиб ўтган мусобақалар сўнггида Норвегия олимпиячилари 8 та олтин, 5 та кумуш, германияликлар 6 та олтин, 10 та кумуш, 6 та бронза нишонларини ўз ҳисобларига ёзиб қўйишди. Шундай қилиб, медал жамғаришда анча вақт етакчилик қилиб келган америкаликлар ҳозирда 18 та медал билан учинчи ўринни банд қилиб турибди. Кейинги ўринда эса Россия терма жамоаси вакиллари: 4 та олтин, 4 та кумуш ва 2 бронза медали. Шунингдек, кучли ўнликдан Италия, Швейцария, Финляндия, Франция, Нидерландия, Канада спортчилари ҳам жой олган. Ҳозиргача медаллар олишга эришган йигирма икки мамлакат олимпиячилари сафида Жанубий Корея (2 та медал, 13-ўрин), Хитой (3 та медал, 15-ўрин), Япония (2 та медал, 21-ўрин), каби қитъамиз вакиллари бор, холос.

Энди Олимпия ўйинларида қатнашаётган ҳамюртларимиз иштироки ҳақида. Маълумки, олти нафар спортчимиз фигурали учиш ва тоғ чанғиси мусобақаларида мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилмоқда. Айни пайтгача вакилларимиз фигурали учиш бўйича жуфтлик ҳамда эркаклар ўртасида яккалик беллашувларида ўз омадларини синаб кўришди. Биринчи бўлиб мусобақага кирган Наталья Пономарёва ва Евгений Свиридов жуфтлиги йигирмата жуфтлик орасида ўн саккизинчи ўринни эгаллади. Ўттизга яқин фигурали учиш устаси қатнашган қисқа дастур беллашувларида яна бир спортчимиз Роман Скорняков 20-, эркин дастур баҳсларида эса 19-ўринни эгаллади. Тоғ чанғичиларимиз Элмира ва Комил Урумбоевлар ҳали мусобақаларга киришмаган. Шунингдек, тажрибали спортчимиз Татьяна Малинина ҳам фигурали учиш баҳсларини энди бошлайди.

Эшитдингизми, ўқидингизми?

«СУРХОН»НИНГ ОМАДИ КЕЛДИ

Сўнгги пайтларда футболимиз атрофида тарқаган миш-мишлар исботини топди: ўтган йили миллий чемпионатимизнинг олий табақасида дурустгина иштирок этган «Академия» жамоаси ўрнини «Сурхон» эгаллади. Чунки, таркиб ва маблағ масаласида катта муаммоларга дуч келган «Академия» клуби ўз фаолиятини расман тўхтатишга мажбур бўлди. Мамлакат футбол федерацияси регламентига кўра эса бундай ҳолларда қуйи лиганинг биринчи рақамли жамоаси олий лига сафига қўшилиши керак.

Хуллас, тез орада бошланадиган янги мавсумда Аҳрол Иноятов шогирдлари олий лигада тўп суради. Дарвоқе, бундай имтиёздан «Сурхон» аввал ҳам икки марта фойдаланган, бироқ натижа муваффақият билан якун топмаган эди. Хўш, «Сурхон»нинг учинчи қайтиши қандай тугаркан?

КЛИЧКОНИНГ 31-ҒАЛАБАСИ

Ўтган шанба куни Германиянинг Брауншвейг шаҳрида профессионал бокснинг WBA йўналиши бўйича оғир вазнли «чарм қўлқоп» усталари украиналик Виталий Кличко ва АҚШлик Вон Бин ўртасида учрашув бўлиб ўтди. Рақибига нисбатан 20 сантиметр баланд ва 12 килограмм оғирроқ бўлган Кличко беллашувнинг 11-раундида техник нокаут билан ғалабага эришди.

Шундай қилиб, профессионал боксдаги 32 та «жанг»идан 31 тасида зафар қучган Виталий Кличко Леннокс Льюис ва Майк Тайсон учрашувининг ғолиби билан беллашиш имкониятига эга бўлди.

МОТОЦИКЛНИ КЎТАРГАН ЎСМИР

Иштирокчиларининг кўриниши ва қонун-қоидалари билан кўпчиликни ажаблантирадиган, баъзан жилмайишга мажбур этадиган сумо спорт турининг Россиядаги ягона вакили Анатолий Михахановни Японияда жуда яхши билишади. Кунчиқар юртнинг «Китаноуми бэя» клубида маҳоратини ошираётган 18 ёшли ўсмир айни кунларда Оорора Мизуки номи билан учрашувларда қатнашяпти, рейтингда эса 35-ўринни эгаллаб турибди. А.Михаханов мураббийларининг фикрича, ёш сумочининг ёрқин ғалабалари ҳали олдинда. Зеро, у болалик чоғлариданоқ ўз иқтидорини намойиш этган ва японялик селекционерлар назарига тушган эди. Яъни, Анатолий уч ёшида 40 литр сиғимдаги сув билан тўлдирилган идишни бемалол кўтара олар, 15 ёшида эса кажавали «Урал» мотоциклидан штанга ўрнида фойдаланарди. Айтгандек, алпкелбат сумочи ўз вазнини тез орада 350 килограммга етказиш ниятида.

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури амалда

ЛИЦЕЙДАН ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТИГА

Мамлакатимизда ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими тизимини ислоҳ қилиш, ривожлантириш ва уни билимдон кадрлар билан таъминлаш, молиявий, моддий шароитларини яхшилашга қаратилган ишлар амалга оширилмоқда.

Кадрлар тайёрлаш Миллий Дастури ва «Таълим тўғрисида»ги Қонун талаблари асосида иқтидорли ёшларга чуқурлаштирилган билим бериш учун 1993 йил октябрида Косон туманида Қарши Давлат университети ва Муҳандислик иқтисодиёти институти билан ҳамкорликда ишлайдиган лицей-интернат ташкил этилди.

Ҳар бир янгиликнинг машаққатлари бўлади, албатта. Лицей-интернат ишини йўлга қўйиш осон кечмади. Кўп елиб-югуришга тўғри келди. Натижада аҳил педагогик жамоа шаклланди, замон талабига жавоб бера оладиган моддий-техника базаси вужудга келди. Таълим-тарбия савиясини ошириш, ўқувчиларни ҳаётга тайёрлашнинг аниқ дастури ишлаб чиқилди.

Лицейда доимий ҳаракатдаги «Истеъдод маркази» фаолият кўрсатаяпти. Марказ битирувчи ўқувчиларнинг хоҳиш-истакларига қараб уларни тест синовларига тайёрлайди. Бу хайрли ишдан бошқа мактабларнинг ўқувчилари ҳам фойдаланаётгани эса, унинг нақадар аҳамиятга молик эканлигидан далолат беради.

Ўтган даврда лицей-интернатни битирган 582 нафар ўқувчиларнинг 477 таси университет ва институтларга, қолган 105 нафари эса ўрта-махсус ўқув юртларига ўқишга кирди. Собиқ талабалардан 300 нафари вилоят халқ хўжалигининг турли тармоқларида меҳнат қилмоқда.

Айни кунда лицейда республиканинг турли вилоятларидан келган 437 нафар иқтидорли ёшлари таълим-тарбия олаяпти.

Лицей-интернатда 39 та компьютер, 2 та лингафон, 20 та фан кабинетлари, спорт мажмуаси, 120 ўринли ётоқхона тарбияланувчилар хизматида. Ошхонада эса ўқувчиларга ҳар куни 3 маҳал иссиқ овқат тайёрлаб берилаяпти.

Бозор иқтисодиёти талабларидан келиб чиқиб, илмгоҳ қошида хўжалик ҳисобидаги кўп тармоқли кичик корхонага 26 гектар тажриба майдони ажратилган. Корхонада қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва қайта ишлаш, тикувчилик, каштачилик, коммунал-маиший хизмат турлари бўйича 20 кишига доимий, 50-60 кишига мавсумий иш ўринлари яратилган.

Кези келганда, бюджетдан ташқари маблағ топиш соҳасидаги тажрибалар вилоят бўйича ўрганилиб, семинар-кенгаш ўтказилганлигини таъкидлашни истардим. Изланишлар самараси туфайли ҳар йили бюджетдан ташқари 8 миллион сўм маблағ ишлаб топилмоқда. 30 тонна пахта, 17 тонна сабзавот, 5 тонна мева, 2 тонна дон, 2,2 тонна гўшт ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилди. Бундан ташқари, Косон шаҳрида «Гўзаллик салони», нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган цех очилган. Ўқувчиларга тикувчилик, миллий зардўзлик ва каштачилик ҳунарлари ҳам ўргатилаяпти. Олинган даромаддан иқтидорли ўқувчилар ва ташаббускор ўқитувчилар рағбатлантириб борилади.

Лицей-интернат шаҳардаги 2 та болалар боғчасини ўз оталиғига олган. Бу муассасаларни капитал ва жорий таъмирлашда ҳомийлик ёрдами кўрсатилаяпти.

Ўқув муассасасини битирган кам таъминланган оилаларнинг ўғил-қизларидан 5 нафари тўлов контракт шартномалари асосида олий ўқув юртларида таълим олди. Уларга 600 минг сўм маблағ сарфланди. Собиқ ўқувчилардан Адҳам Дўстёров, Гулмира Раҳмонова, Равшан Хушвақтов, Ойгул Авезова кабилар лицей ҳисобидан олий ўқув юртларини битириб, ўз жамоаларига қайтиб келдилар.

Бундан ташқари, ходимларни ижтимоий ҳимоялаш ҳам эътиборда. Ёрдамчи хўжаликда етиштирилган маҳсулотлар 50 фоиз арзонлаштирилган нархда ишчи-хизматчиларга берилади. Ўқитувчиларга 2 тонна ўсимлик ёғи, 40 тонна аралаш ем тарқатилди.

Лицей-интернатда ўз-ўзини бошқариш тизими жорий этилган. Тасдиқланган низом асосида 8 та бошқарув гуруҳи тузилган бўлиб, уларда 85 нафар ўқувчи қатнашади. Ўқув жараёни, ётоқхона, ошхона ва спорт иншоотларига раҳбарлик иши тарбияланувчилар томонидан амалга оширилади. Гуруҳ раҳбарлари ҳар ҳафтада бир марта директорга ҳисоб бериб борадилар.

Ҳафтанинг ҳар жумаси «Маънавият ва маърифат куни» деб эълон қилинган. Ҳар хил маънавий-маърифий тадбирлар ўтказиш, миллий истиқлол мафкурасини ўрганиш, ёшларни Ватанга, мустақилликка садоқат руҳида тарбиялаш жамоанинг асосий ишига айланган.

Зайнаб ДЎСТЁРОВА,
Косон туманидаги лицей-интернат директори.

Биласизми?

ҚОРА КЎЗОЙНАК

Қора кўзойнак тақиш қачондан расм бўлганини биласизми? Археологлар Миср Араб Республикасидаги фиръавн Тутанхамон мақбарасини тадқиқ қилиш жараёнида бу саволга ойдинлик киритишгандай бўлди.

3.300 йиллик тарихга эга бўлган бу кўзойнакни мутахассислар Лондондаги музей экспонатига қўйишган. Ойнакнинг шишаси жигар ранг бўлиб, гардиши бронзадан ишланган.

«Нозик-нон» масъулияти чекланган жамият Ўзбекистон Республикаси қонунларига асосланган ҳолда ўзининг устав фондини камайтириши ҳақида **маълум қилади.**

Шикоятлар эълон чиққандан кейин бир ой муҳлат ичида **118-21-15** телефони орқали **қабул қилинади.**

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Сафар Остонов, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-87-73; Хатлар, реклама ва эълонлар бўлимлари 56-85-43.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди 22.50

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Буюртма Г— 122. 1 2 3 4 5 6